

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
BRNO

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

Jiří Macháček, FF MU Brno

(Obr. 12 : 8)

V září r.1989 jsme na hradisku Vala u Sobůlek provedli menší revizní sondáž, která přinesla nové poznatky o počátku osídlení lokality (Macháček 1990). Hradisko je známo z dřívějších prací svým podolským a pozdně horákovským osídlením (Nekvasil 1985; Dohnal 1988, 60-61).

Sondu jsme umístili na začátku jižní poloviny hradiska, při východním okraji mírně vyklenutého temene kopce. Odkryli jsme souvrství, ve kterém byly patrné tři horizonty. Ve svrchní, přibližně 20 cm mocné, černé humusové vrstvě se nacházel materiál podolské a zčásti horákovské kultury. Pod ní se objevila vrstva hnědé hlinité zeminy (mocnost 10 cm). Ta přinesla překvapivé nálezy v podobě fragmentů keramiky věteřovské skupiny. Jako typického zástupce lze uvést okraj misky se zaoblenou stěnou a zesíleným, dovnitř rozšířeným okrajem. Spodní vrstva světle hnědé zeminy archeologické nálezy nepřinesla (mocnost 10 cm).

Po začistění dna sondy se ve sprašovém podloží vyrýsoval zahluobený objekt, který jsme exploatovali. Jednalo se o jámu kónického, místy dvoukónického, tvaru hlubokou asi 60 cm od podloží. Průměr hrdla byl 170 cm, průměr dna 210 cm. Na dně objektu, které bylo relativně rovné a jen u okrajů se mísovitě zvedalo, jsme zjistili skupinu 7 jamek o průměru od 2,5 do 7 cm a hloubce od 1 do 5 cm. Jamky jsme interpretovali jako otisky žebříku, kterým se do jámy sestupovalo.

Zásyp jámy byl zřetelně stratifikovaný. Ve svrchní části jsme zachytili šedou hlinitou vrstvu (mocnost 0-40 cm), která šikmo nasedala na vrstvu tvořenou šedohnědou zeminou promísenou se spraší (mocnost 20-50 cm). Při spodním obvodu jámy byla nakupena navětralá zřícená spraš. Pod ní se na dně objektu nacházela černá hlinitá vrstvička (mocnost 10 cm). V jámě jsme našli materiál, který můžeme přiřadit k únětické kultuře, nejspíše její pozdní fázi. Kromě fragmentů s typickými svazky rytých třásní jsme získali džbán s maximální výduťí ve spodní třetině a s rytou výzdobou složenou z dvojitě linie na přechodu hrdla do výduťe a několika svazků třásní, které sahají až pod maximální výduť.

Vala můžeme díky novým nálezům zařadit do nepočtené skupiny únětických výšinných sídlišť na Moravě. Za povšimnutí stojí i fakt, že se Vala nacházejí 500 m vzdušnou čarou od eponymní lokality věteřovské skupiny - hradiska na Nových horách u Věteřova.

L i t e r a t u r a :

- Dohnal, V. 1988: Opevněná sídliště z doby popelnicových polí na Moravě I,II, Studie muzea Kroměřížska 88, Kroměříž.
- Macháček, J. 1990: K novému datování hradiska Vala u Sobůlek (okr. Hodonín), Archaeologia iuvenis I-0, v tisku.
- Nekvasil, J. 1985: Hradisko Vala u Sobůlek (okr. Hodonín), PV, Brno, 32-33.

Revisionsgrabung auf dem Burgwall Vala bei Sobůlky (Bez. Hodonín). Im September 1989 verlief am Burgwall Vala bei Sobůlky eine kleinere Revisionsgrabung. Es wurden zwei Schichten mit Funden, eine mit Keramik der Podoler und Horákov-Kultur und

die zweite mit Material der Věteřov-Gruppe erfaßt. Das Hangende ergänzte im unteren Teil eine Schicht ohne archäologisches Material. Im Lößliegenden war eine konische, stellenweise doppelkonische Grube mit Funden aus der späten Phase der Úněticer Kultur eingetieft. Im Grubenboden fand man Grübchen, die wir als Spuren von einer Leiter interpretierten. Der Burgwall Vala befindet sich in unmittelbarer Nähe der eponymen Lokalität der Věteřov Gruppe - der befestigten Siedlung auf Nové hory bei Věteřov.

SEDMÁ VÝZKUMNÁ SEZÓNA NA CEZAVÁCH U BLUČINY (okr. Brno-venkov)

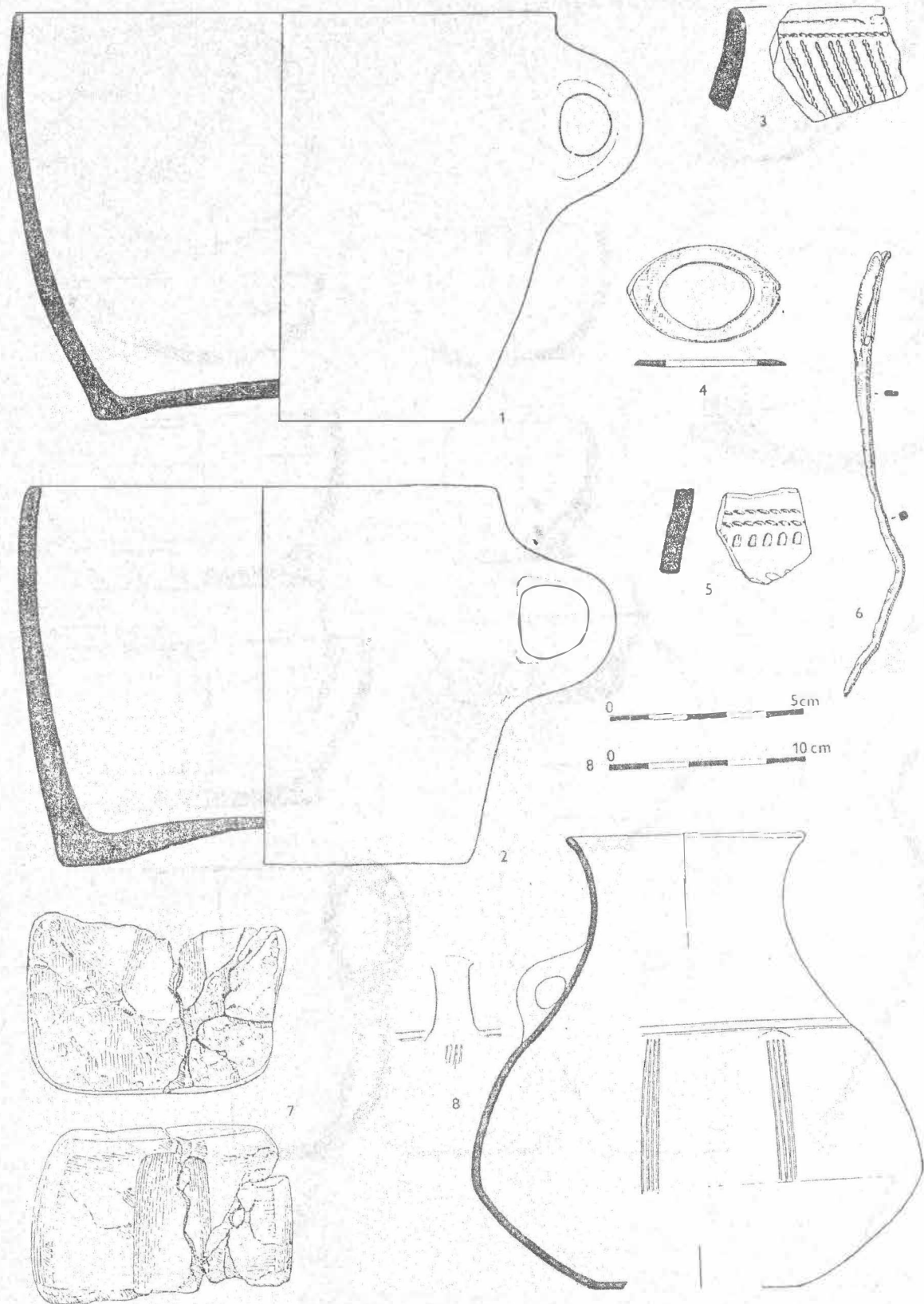
Milan S a l a š , Moravské zemské muzeum Brno

V r.1989 se výzkum soustředil na dokončení odkryvu plochy čtverců 11L a 10L z předešlé sezóny (Salaš 1991). Nově byla otevřena pouze menší plocha (1,2 x 1,8 m) navazující na východní konec severní strany vytěženého již čtverce 12L, což bylo motivováno snahou plošně odkrýt v absol. hloubce 1,0 m se nacházející sídlištní jámu (obj. 28), zapuštěnou do černozemního horizontu (vrstva III). Jižní okraj tohoto objektu byl zachycen vlastně již v r.1988 na ploše čtverce 12L, avšak zásypem se jáma výrazněji projevila až na severním profilu čtverce. V nevelkém (Ø 0,9 m) a poměrně mělkém (0,3 m) objektu bylo soustředěno značné množství věteřovské keramiky včetně celých nádob, dále se vyskytly mimo jiné i části kamenných podložek, kostěné a paroňové artefakty.

Ve čtverci 11L navázala těžba na předcházející sezónu v absol. hloubce 1,4 m, kde při ZKB již začala jakožto intaktní, černozemní horizont vystupovat vrstva III, přičemž východním směrem, proti svahu, její hloubka narůstala až na 1,7-1,9 m. Potvrzuje se tak situace, konstatovaná již u dříve odkrytých čtverců, že totiž vrstva III modeluje původní sklon jílového a sprašového podloží a teprve vrstvou II, zejména její splavovanou částí (IIa), vzniká rozdílný, větší sklon současného terénu. Zatímco tedy východozápadním směrem je mocnost vrstvy III relativně konstantní, od severu k jihu její mocnost mírně narůstá (ve čtverci 11L rozdíl mezi severním a jižním kontrolním blokem 0,2 m) a stejně tak se projevuje vrstva II (na jižním KB o 0,3-0,5 m mocnější než na severním KB), což svědčí o původně mírném severojižním sklonu terénu, resp. o širší terénní depresi uprostřed západního svahu Cezav nad horní hrází. Mocnost vrstvy II narůstá tedy východním i jižním směrem, a proto ve východnějších částech čtverce 11L byl velatický horizont očekávan ještě poněkud hlouběji (1,5-1,6 m), nálezově se však již neprojevil, a tak byly na ploše tohoto čtverce v r.1989 odkrývány pouze starobronzové situace a objekty, které bylo možno rozeznat nejdříve v absol. hloubce 1,7-1,8 m.

Ve čtverci 11L v absol. hl. 1,4-1,5 m místy vystoupila nepravidelná okrová probarvení jemné hlíny, které dosahovala mocností max. 0,1 m a vytrácela se. Pouze v severovýchodním rohu čtverce a při severním profilu vystupovala jemná, okrově propálená hlína stále intenzivněji a začínala se koncentrovat do dvou poloh, které - jak se později ukázalo - souvisely částečně s objekty 34 a 35, neboť okrově propálená hlína se objevila v ústí těchto jam jako součást jejich zásypu.

Celkem bylo ve čtverci 11L zachyceno osm do vrstvy III a případně i do sprašového a jílového podloží zapuštěných sídlištních objektů (29-30, 32-37) a jedna kúlová jamka. Zcela odkryty a vytěženy byly pouze věteřovské objekty 29,

Obr. 12.

1, 2 Hulín (okr. Kroměříž); 3-8 Sobálky (okr. Hodonín), hradiško Vala.

1, 2 Šebela, Weitere Grabungssaisonstr. 47

3-8 Macháček, Revizní výzkum.....str. 42

PREHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR, Brno, Koliště 17/19
- Odpovědný redaktor: Dr. J. Tejral
- Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchliková
- Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
- Kresby: A. Krechlerová
- Titulní list: nákončí v anglokarolinském stylu z Brna-Líšně, měř. 2 : 1
- Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna
- Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
- Náklad: 450 ks — neprodejné
- Vydáno jako rukopis